

підвищення їх конкурентоспроможності на ринку праці, активізації мотиваційної сфери студентів до пізнавальної та виконавської діяльності, яка є необхідною умовою подальшої продуктивної роботи з учнями; розробленні різних методик фахового навчання студентів за модульно-рейтинговим навчанням.

Література

- 1. Алексюк А. М.** Експериментальне впровадження технології модульної організації навчання у вищій школі / А. М. Алексюк // Проблеми вищої школи: наук.-метод. зб. / Ін-т системних досліджень освіти. – К., 1994. – Вип. 8. – С. 3-6.
- 2. Бондар В. І.** Модульно-рейтингова технологія вивчення дисципліни (на матеріалі дидактики): [навч. посіб.] / В. І. Бондар. – К.: НПУ, 1999. – 48 с.
- 3. Падалка Г. М.** Педагогіка мистецтва (Теорія і методика викладання мистецьких дисциплін) – К.: Освіта України, 2008. – 274 с.
- 4. Педагогіка вищої школи:** [підручник] // за ред. В. Г. Кременя, В. П. Андрущенко, В. І. Лугового. – К.: Педагогічна думка, 2009. – 255 с.
- 5. Щолокова О. П.** Основи професійної художньо-естетичної підготовки майбутнього вчителя: [монографія] / Ольга Пилипівна Щолокова. – К.: Укр. держ. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова, 1996. – 172 с.

УДК 811.112.2'27

Ігор Горошкін

МЕТОД ПРОЕКТІВ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ПЕРЕКЛАДАЧІВ

Горошкін І. О. Метод проектів у професійній підготовці майбутніх перекладачів.

У статті визначено педагогічний потенціал методу проектів у професійній підготовці майбутніх перекладачів, проаналізовано особливості впровадження міждисциплінарних проектів, що значною мірою впливають на сформованість професійної компетентності студентів-майбутніх перекладачів, запропоновано тематику міждисциплінарних проектів, сценарії його реалізації.

Ключові слова: професійна підготовка, майбутній перекладач, метод проектів, міждисциплінарний проект.

Горошкін И. А. Метод проектов в профессиональной подготовке будущих переводчиков.

В статье определен педагогический потенциал метода проектов в профессиональной подготовке будущих переводчиков, проанализированы особенности реализации междисциплинарных проектов, которые в значительной степени влияют на сформированность профессиональной компетентности студентов-будущих переводчиков, предложено тематику междисциплинарных проектов, сценарии его реализации.

Ключевые слова: профессиональная подготовка, будущий переводчик, метод проектов, междисциплинарный проект.

Goroshkin I. A. Method of projects in professional training of future translators.

The article defined pedagogical potential of method of projects in the training of future translators, analyzed the features of interdisciplinary projects that have a significant impact on the formation of professional competence of students-future translators, suggested topics of interdisciplinary projects, scenarios for its implementation.

Key words: training, future translators, method of project, interdisciplinary project.

Інтеграція України у світовий освітній та інформаційний простір, міждержавні політичні, соціально-економічні та культурні процеси, стрімке зростання міжнародних контактів ставить усе більшу кількість людей перед необхідністю долати мовний бар'єр між представниками різних спільнот.

У зв'язку з цим у суспільстві зростає попит на підготовку компетентних перекладачів, які мають оволодіти комплексом умінь: виступати в ролі ефективного посередника між представниками своєї та інших культур. До завдань професійної підготовки майбутніх перекладачів належить вивчення міжкультурних відмінностей, що дає змогу чіткіше усвідомлювати своєрідність власної культури, більш ефективно взаємодіяти з представниками інших культур. Педагоги розуміють необхідність розроблення комунікативних стратегій опанування мовної, лінгвокультурологічної інформації, що є важливим складником професійної компетентності перекладачів. І. Бахов слушно зазначає, що «постає проблема організації навчального процесу у вищому навчальному закладі, яка б дозволила з найменшими витратами часу сформувати кваліфікованого фахівця, здатного до творчої професійної діяльності у сфері міжкультурних відносин».

Окремі аспекти формування професійної компетентності майбутніх перекладачів досліджено в роботах І. Бахова, А. Гордєєвої, В. Калініна, О. Павлик, Т. Пастрик, З. Підручної, І. Сакіра, К. Скиби, Н. Соболя, Ж. Таланової, Л. Тархової, Н. Федічевої, О. Шупти та ін.

Проблемі інтеграції компонентів культури в процесі навчання іноземної мови присвячено наукові студії Ю. Пассова, О. Пометун, С. Тер-Минасової, Г. Томахіна, R. Lado, H. Brown, P. Erman, A. Hirsh, C. Kramsh, J. Moreno, M. Wallace, A. Wright та ін.

Однак, незважаючи на численні дослідження, присвячені питанням формування професійної компетентності майбутніх перекладачів, проблема впровадження ефективних шляхів, зорієнтованих на досягнення гарантованого результату навчання, залишається малодослідженою.

Мета статті: визначити педагогічний потенціал методу проектів у професійній підготовці перекладачів, визначити особливості міждисциплінарних проектів.

Метод проектів ґрунтується на теоретичних концепціях прагматичної педагогіки (Б. Боуд, У. Джемс, Д. Дьюї, Дж. Каунтс, У. Кілпатрік, Ч. Пірс та ін.). Основною тезою сучасного розуміння методу проектів російський науковець Є. Полат називає вислів: «Усе, що я пізнаю, я знаю, для чого мені це потрібно та де і як я можу ці знання застосувати» [3, с. 11].

Аналіз наукових студій засвідчує, що в процесі реалізації методу проектів викладач ставить пізнавальне завдання, окреслюючи таким чином плановані результати навчання й вихідні дані, студенти мають визначити проміжні завдання, дібрати необхідний матеріал, порівняти отримане з тим, що вимагалось, скоригувати власну навчально-пошукову діяльність. Таким чином, виконання студентами проектів передбачає залучення їх до виявлення та аналізу реальних практичних проблем, пов'язаних із майбутньою професійною діяльністю і використанням для цього практичної дослідницько-пошукової роботи. Тобто «проектна діяльність поєднує два аспекти процесу пізнання: метод навчання як дидактичну категорію (сукупність прийомів і дій з оволодіння певними практичними вміннями й теоретичними знаннями) і спосіб практичного застосування засвоєних знань і умінь для розв'язання конкретних проблем реального життя під час спільної діяльності» [2, с. 56]. Отже, метод проектів сприяє формуванню в студентів умінь і навичок самостійно планувати власну навчальну діяльність, взаємодіяти в команді з іншими студентами, працювати

з інформаційними джерелами, аналізувати й узагальнювати отриману інформацію, на її підставі генерувати ідеї та втілювати їх. Цей метод дає змогу активізувати навчально-пошуковий процес, передбачає самостійне розв'язання певної проблеми.

Поділяємо думку Г. Бондаренко, що з метою формування пізнавальної самостійності студентів і розвитку навичок самоосвіти й саморозвитку як провідних ознак професійної компетентності найбільш доцільно застосовувати такі:

1. Дослідницькі проекти, які мають чітку структуру, наближену до справжнього наукового дослідження чи таку, яка повністю йому відповідає (аргументованість, актуальність теми, постановка проблеми, предмета, об'єкта дослідження, визначення завдань, методів дослідження, джерел інформації, формулювання гіпотези, визначення шляхів її розв'язання, обговорення одержаних результатів, їхнє оформлення).

2. Інформаційні проекти, які особливо ефективні на молодших курсах як спосіб підготовки студентів до самостійної дослідницької діяльності. Цей тип проектів спрямований на збирання інформації про об'єкт, ознайомлення учасників проекту з цією інформацією, її аналіз і узагальнення фактів, призначених для широкого загалу.

3. Короткострокові проекти як елемент виконання самостійного завдання до конкретного практичного заняття.

4. Довгострокові проекти, над якими студенти працюють семестр (результат самостійного вивчення тем з певної дисципліни), рік або більше (курсова, дипломна, магістерська робота).

5. Індивідуальні або парні проекти, оскільки проекти з більшою кількістю учасників не дають можливості адекватно оцінити внесок кожного в реалізацію поставленого завдання.

6. Проекти з опосередкованою координацією, оскільки у вищій школі викладачеві в дослідницькій діяльності студентів відводиться роль консультанта [2, с. 101].

Важливою умовою ефективної реалізації методу проектів має стати наявність значущої в дослідницькому плані проблеми, що вимагає інтегрованих знань, самостійного пошуку, аналізу, синтезу інформації для її вирішення. Оскільки в процесі професійної підготовки майбутніх перекладачів поєднано курси, що містять мовний і соціокультурний матеріал, на часі впровадження міждисциплінарних проектів, що вимагають від студентів ґрунтовної лінгвістичної й позалінгвістичної підготовки (читання художньої літератури, літератури з проблеми, відвідування музеїв, театрів, виставок, робота в мережі інтернет тощо). Як свідчать спостереження й практика роботи, особливо популярними є міждисциплінарні проекти. «Архітектурні пам'ятки Туреччини», «Сучасна турецька культура», «Турецька кухня», «Стамбул – турецький діамант», «Стамбул очима видатних людей».

На нашу думку, залучати студентів до проектної діяльності можна з I курсу, пропонуючи їх укласти тематичні словники, а потім зміст роботи має ускладнюватися. Цікавим було ознайомлення студентів першого курсу з такими словами турецької мови, як çay (укр. чай), balık (укр. риба), tuz (укр. сіль), kavun (укр. диня), vişne (укр. вишня), üzüm (укр. виноград), salata (укр. салат), fasulye (укр. квасоля) тощо – тематична група «Їжа»; kazak (укр. светр), kavat(укр. краватка), şapka (укр. шапка), pantolon (укр.штани), palto (укр.пальто) тощо – тематична група «Одяг».

Важливою для знайомства з турецькою культурою є інформація про антропоніми. Аксиоматичним є твердження, що ономастичний корпус концептуалізує образи, що асоціюються з культурно-національними еталонами, стереотипами. Саме тому студенти II курсу залучалися до розроблення проекту «Словник чоловічих і

жіночих імен турецької мови». Ономастикон відображає характерний для певної лінгвокультурної спільноти менталітет, спосіб мислення, загальнонаціональні уявлення про світобудову, просторові стереотипи, особливості мотивації вибору імені й естетичних пріоритетів. Розробку отримала теорія мотивації імені в турецькій мові, оскільки значна кількість власних назв означають чи вказують на певні явища, образи, події. Наприклад, чоловічі імена Uğur – щастя, Ege – піклувальник, Barış – мир, Nakan – голова держави, Şenol – будь радісним. Жіночі імена: Bahar – весна, Akgül – біла троянда, Can – душа, Duygu – відчуття, Sevgi – любов.

На III курсі проектна діяльність має стати важливим складником навчально-виховного процесу, оскільки забезпечує побудову траєкторії навчання на дослідницькій основі.

Важливим етапом реалізації методу проектів є формулювання актуальної міждисциплінарної проблеми. Так, студентам II курсу спеціальності «Філологія. Турецька та англійська мови» ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка» ми запропонували розробити проект «Стамбул очима видатних людей». Для цього їм необхідно було знайти інформацію, хто з відомих людей відвідав Стамбул, залишивши спогади про це місто, зібрати ці спогади турецькою й українською мовою, упорядкувати й підготувати виступ для читань під час днів турецької культури в університеті.

Цей проект студенти виконували протягом місяця, вони в процесі підготовки перечитали твори класиків турецької та світової літератури, їхні спогади. Результати роботи виявилися цікавими як для студентів-учасників проекту, так і для інших слухачів читань. Епіграфом стали слова Наполеона: «Якщо б у всьому світі була лише одна держава, Стамбул був би її столицею».

Цікавими виявилися спогади класика турецької і світової літератури Решада Нурі Гюнтекіна в романі «Корольок – пташка співоча». Студенти відзначили, що письменник показує цікаві події на тлі Стамбула, адже головна героїня Феріде десять років життя проводить у Стамбулі в «школі сестер». Зі сторінок роману ми вперше бачимо Стамбул очима дев'ятирічної героїні Феріде. Він постає для дівчинки великим самотнім східним містом.

Особливий інтерес студентів викликали книги турецького письменника, лауреата Нобелівської премії Орхана Памука, життя якого нерозривно пов'язане зі Стамбулом. Памук писав: «Є письменники, такі, як Конрад, Набоков, Найпол, які, змінивши мову й культуру, покинувши народ, батьківщину, континент і навіть влившись в іншу цивілізацію, з успіхом продовжують писати. І я знаю, що їхні творчі сили лише міцніли від вигнання й блукань, то я як письменник сформувався саме завдяки цьому нерозривному зв'язку зі своїм будинком, вулицею, містом, видом з мого вікна. Така прив'язаність до Стамбула накладає на характер людини відбиток долі цього міста».

Студенти доходять висновку, що рідне місто вплинуло на розвиток особистості й письменницької індивідуальності Орхана Памука. З книги «Стамбул. Місто спогадів» студенти ознайомилися з долею самого автора і долею міста. У процесі виконання проекту студенти дізналися, що багато відомих людей писали про Стамбул, серед них Гюстав Флобер, Ернест Хемінгвей та ін., краще познайомилися з цим цікавим містом, проаналізували мовні засоби, використані майстрами слова, для опису улюблених місць.

Отже, в процесі виконання проекту відбулося структурування діяльності студентів відповідно до класичних стадій проектування (вибір теми, збір інформації, структурування інформації відповідно до завдань проекту, оформлення результатів у паперовому або мультимедійному вигляді, презентація і публічний захист проекту).

До того ж студенти актуалізували знання з практики усного й писемного мовлення, теоретичного курсу турецької мови, турецької літератури. Виконання проектною роботи стало ефективним засобом організації діяльності студентів, що включало вільний пошук будь-яких матеріалів: текстів з журналів і газет, із Інтернету, відео- та аудіотекстів.

Оскільки виконання проекту зацікавило студентів, розширило їхні соціокультурні уявлення про Туреччину, її географію, літературу, ми вирішили продовжувати практику залучення до проектною діяльності студентів.

Ураховуючи, що навчальний проект вимагає від кожного студента усвідомлення мети діяльності, розуміння сутності розв'язуваної проблеми, її значення та практичної цінності; оволодіння методами дослідження; інтегрування міжпредметних знань; активності й самостійності виконання, пропонуємо студентам поділитися в підгрупи й запропонувати цікаві для них теми проектів. Так, студенти четвертого курсу в процесі колективного обговорення запропонували такі теми: «Архітектурні пам'ятки Туреччини», «Сучасна турецька культура», «Турецька кухня», які й виконували в підгрупах.

Перед виконанням проекту для всіх студентів провели інструктаж, під час якого ознайомили їх зі змістом проекту, термінами його виконання, способами репрезентації результатів тощо. Наприклад, під час проведення вступної бесіди щодо реалізації проекту «Архітектурні пам'ятки Туреччини» поставили завдання перед студентами: проаналізувати підручники, лінгвокраїнознавчі посібники, книги для читання крізь призму представленого в ньому текстового матеріалу; вибрати турецькі пам'ятки архітектури, з якими цікаво ознайомитися студентам-майбутнім перекладачам турецької мови; відібрати в навчальній, довідковій літературі, на турецькомовних сайтах тексти, що містять інформацію про національно-репрезентативні архітектурні шедеври; створити на матеріалі цих текстів комплекс вправ для своїх одногрупників.

Отже, цей проект інтегрує знання з різних навчальних дисциплін – практики усного й писемного мовлення, лінгвокраєзнавства, методики навчання турецької мови.

Під час проекту студенти підготували повідомлення про палаци Топкапи, Долмабахче, Ай-Софію, Блакитну мечеть, Галатську вежу, Дівочу вежу, мініатюрк, Галатський міст, Стамбульський міст, фортеця (м. Стамбул), мавзолей Атагюрка (Анкара). Працюючи над розробленням проекту, студенти не тільки опанували довідкову літературу, але й намагалися визначити місце отриманої інформації, розробляючи на відповідному текстовому матеріалі систему вправ для своїх одногрупників.

Уведення лінгвокраєзнавчої інформації засобами відповідних текстів, наочності, що знайомить з пам'ятками архітектури, розширює знання турецької мови. Це дозволяє оптимізувати навчальний процес, розвивати всі види мовленнєвої діяльності студентів.

Проект є результатом самостійної роботи студентів, тому якість оформлення, презентація й захист проектів можуть виступати показником рівня сформованості їхньої соціокультурної компетентності.

Погоджуємося з думкою Г. Бондаренко, що набуті під час реалізації навчального проекту знання, уміння й навички не лише відрізняються особливою міцністю й усвідомленістю, але й асоціативно пов'язуються з одержанням творчого задоволення, яке стає стимулом для нового пошуку. Завдяки чому проектне навчання підвищує прагнення одержання нових знань, стимулює бажання створювати власний продукт,

творчо використовуючи накопичений досвід, що є невід'ємними якостями справжнього вчителя [2, с. 104].

Метод проектів завжди орієнтований на самостійну діяльність студентів, формує вміння самостійно обирати різні рішення, шляхи отримання інформації, генерувати ідеї, гіпотези, прогнозувати їх розв'язання.

Отже, виконання студентами проектів передбачає залучення їх до виявлення та аналізу реальних практичних проблем, пов'язаних із майбутньою професійною діяльністю і використанням для цього практичної дослідницько-пошукової роботи.

Перспективи подальших досліджень убачаємо в розробленні моделі формування мовної особистості майбутніх перекладачів.

Література

1. Бахов І.С. Формування міжкультурної професійної компетентності у студентів-перекладачів: [монографія] / І. С. Бахов. – К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2009. – 268 с. **2. Бондаренко Г.** Метод проектів як засіб удосконалення методичної компетентності майбутніх учителів української мови та літератури / Г. Бондаренко / Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. – 2012. – № 12. – Ч. 2 – С. 97–104. **3. Полат Е. С.** Что такое проект: типология проектов / Е. С. Полат // Открытый урок. – 2004. – № 5 – 6. – С. 10–17.

УДК 378.013-047.22

Ірина Драч

ЗАСТОСУВАННЯ ПРИНЦИПУ КОМАНДНОСТІ В УМОВАХ КОМПЕТЕНТІСНО ОРІЄНТОВАНОГО УПРАВЛІННЯ ПІДГОТОВКОЮ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ

Драч І. І. Застосування принципу командності в умовах компетентісно орієнтованого управління підготовкою майбутніх фахівців.

У статті охарактеризовано специфічні риси, що визначають самостійний статус компетентісно орієнтованого управління підготовкою майбутніх фахівців у системі управлінської освітньої діяльності. Обґрунтовано використання принципу командності під час реалізації нової парадигми управління. Розкрито сутність теорії І. Адізеса щодо причини успішного та неуспішного менеджменту, у якій описано управлінські ролі, що дають змогу організації бути результативною й ефективною в короткому та довгому періоді. Зроблено висновок, що для досягнення ефективного менеджменту необхідна взаємодія у групі людей із взаємодоповнювальними стилями управління, тобто взаємодоповнювальна команда. Охарактеризовано переваги використання матричної організаційної структури, а також сукупності методів під час створення команди в умовах компетентісно орієнтованого управління.

Ключові слова: професійна підготовка, компетентісно орієнтоване управління, принципи педагогічного управління, взаємодоповнювальна команда.

Драч И. И. Использование принципа командности в условиях компетентностно ориентированного управления подготовкой будущих специалистов.

В статье охарактеризованы специфические черты, определяющие самостоятельный статус компетентностно ориентированного управления подготовкой будущих специалистов в системе управленческой образовательной деятельности. Обосновано использование принципа командности при реализации новой парадигмы управления. Раскрыта сущность теории И. Адизеса о причинах успешного и неуспешного менеджмента, в которой описаны управленческие роли, позволяющие